

31991L0628

L 340/17

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

1991.12.11.

A TANÁCS IRÁNYELVE**(1991. november 19.)****az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról**

(91/628/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 43. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,mivel az Európai Parlament az állatok jóléti politikájáról szóló, 1987. február 20-i állásfoglalásában ⁽⁴⁾ felszólította a Bizottságot, hogy tegyen javaslatokat az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozóan;

mivel az élőállat-kereskedelem technikai akadályainak felszámolása, valamint az érintett piaci szervezetek zavartalan működésének érdekében, az érintett állatok kielégítő mértékű védelmének biztosítása mellett a Közösség szabályokat fogadott el ezen a területen;

mivel az összes tagállam megerősítette az állatok nemzetközi szállítás közbeni védelméről szóló európai egyezményt és aláírta a kiegészítő jegyzőkönyvet, amely lehetővé teszi, hogy maga a Közösség csatlakozzon az említett egyezményhez;

mivel a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény Közösségen belüli végrehajtásáról szóló, 1982. december 3-i 3628/82/EGK tanácsi rendelet, ⁽⁵⁾ a továbbiakban „CITES”, szabályozza egyes fajok szállításának feltételeit;mivel a 77/489/EGK irányelv ⁽⁶⁾ megállapította az állatok nemzetközi szállítás közbeni védelmének szabályait; mivel a 81/389/EGK irányelv ⁽⁷⁾ intézkedéseket állapított meg a 77/489/EGK irányelv végrehajtására vonatkozóan és különösen ellenőrzéseket vezetett be a Közösség belső határain;mivel ugyanezen célok, különösen az állatok szállítás közbeni védelmének elérése érdekében, a belső piac létrehozásával összefüggésben módosítani kell a 90/425/EGK irányelv ⁽⁸⁾ szabályait, többek között az állatok szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos előzetes ellenőrzések összehangolása végett;

mivel ezeknek a módosításoknak ki kell terjedniük az állatok Közösségen belüli, oda irányuló, illetve onnan kimenő szállítására, továbbá a Közösség belső határain végzett rendszeres ellenőrzéseket meg kell szüntetni;

mivel az állatok kímélete érdekében az állatok távolsági szállítását, beleértve a vágóhídra küldött állatok szállítását is, a lehető leg-rövidebbre kell csökkenteni;

mivel a javasolt szabályoknak az állatok szállítás közbeni hatékonyabb védelmét kell biztosítaniuk;

mivel a 91/496/EGK irányelvet ⁽⁹⁾ módosítani kell olyan módon, hogy igazodjon ezen irányelvhez; mivel a 77/489/EGK és a 81/389/EGK irányelvet hatályon kívül kell helyezni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

(1) Ezen irányelvet az alábbi állatfajták szállítására kell alkalmazni:

- a) házasított egypatás állatok, valamint házasított szarvasmarha-, juh-, kecske-, és sertésfélék;
- b) baromfik, házimadarak és házinyulak;
- c) házimacsák és házi kutyák;
- d) egyéb emlősök és madarak;
- e) egyéb gerinces állatok és hidegvérű állatok.

⁽¹⁾ HL C 214., 1989.8.21., 36. o. és HL C 154., 1990.6.23., 7. o.⁽²⁾ HL C 113., 1990.5.7., 206. o.⁽³⁾ HL C 56., 1990.3.7., 29. o.⁽⁴⁾ HL C 76., 1987.3.7., 185. o.⁽⁵⁾ HL L 384., 1982.12.31., 1. o. A legutóbb a 197/90/EGK bizottsági rendelettel (HL L 29., 1990.1.31., 1. o.) módosított rendelet.⁽⁶⁾ HL L 200., 1997.8.8., 10. o.⁽⁷⁾ HL L 150., 1981.6.6., 1. o. A legutóbb a 3768/85/EGK rendelettel (HL L 362., 1985.12.31., 8. o.) módosított irányelv (HL L 150. 1981.6.6., 1. o.).⁽⁸⁾ HL L 224., 1990.8.18., 29. o. A legutóbb a 91/496/EGK irányelvvel (HL L 268., 1991.9.24., 56. o.) módosított irányelv (HL L 224., 1990.8.18., 29. o.).⁽⁹⁾ HL L 268., 1991.09.24., 56. o.

(2) Ezen irányelvet nem kell alkalmazni:

- a) kedvtelésből tartott állataikat nyereségszerzési cél nélkül szállító utazókra;
- b) a vonatkozó nemzeti rendelkezések sérelme nélkül,
- ha az állatok szállítása a kiindulási helytől a rendeltetési helyig az 50 km-t nem haladja meg, vagy
  - az állattenyésztők vagy hizlalók által, mezőgazdasági járművek vagy saját tulajdonban lévő szállítóeszközök használatával végzett, a földrajzi sajátosságok által bizonyos állatfajták esetében indokolt, nyereségszerzési cél nélküli szezonális vándorlegeltetés céljából történő szállításra.

- amennyiben az állatok első berakodási helye és az említett piacok vagy gyűjtőállomások közötti távolság az 50 km-t nem haladja meg,
  - amennyiben az első francia bekezdésben említett távolság az 50 km-t meghaladja, azonban az állatoknak a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően meghatározott hosszúságú pihenőidőt biztosítottak, és az újra berakodás előtt az állatokat megittatták és megetették;
- f) „rendeltetési hely”: az a hely, ahol az állatokat a szállítóeszközről véglegesen kirakodják, a megálló- és átrakodóhelyek kivételével;
- g) „utazás”: a kiindulási helyről a rendeltetési helyre történő szállítás.

2. cikk

(1) Ezen irányelv alkalmazásában, szükség esetén, a 89/662/EGK⁽¹⁾, a 90/425/EGK, a 90/675/EGK⁽²⁾ és a 91/496/EGK irányelv 2. cikkeinek meghatározásait kell alkalmazni.

(2) A fentiekén túl, e rendelet alkalmazásában:

- a) „szállítóeszköz”: a közúti járművek, vasúti járművek, hajók és légi járművek állatok berakodásához és szállításához használt részei, továbbá a szárazföldi, vízi vagy légi szállítás során használt konténerek;
- b) „szállítás”: az állatok szállítóeszköz használatával történő mozgatása, mely az állatok be- és kirakodásával jár;
- c) „megállóhely”: az a hely, ahol az állatok szállítását pihentetés, etetés vagy itatás céljából megszakítják;
- d) „átrakodóhely”: az a hely, ahol a szállítást az állatok egyik szállítóeszköztől a másik szállítóeszközeire történő átrakodása céljából szakítják meg;
- e) „kiindulási hely”: az a hely, ahol, az 1. cikk (2) bekezdése b) pontja rendelkezéseinek sérelme nélkül, az állatot először rakodták be szállítóeszközbe, illetve a megálló- vagy átrakodóhely kivételével bármely olyan hely, ahol az állatokat legalább 10 óra időtartamra kirakodták, és elhelyezték, megittatták és megetették, illetve szükség szerint ellátták.

A közösségi jogszabályoknak megfelelően engedélyezett piacok és gyűjtőállomások ugyancsak kiindulási helynek tekinthetők

(1) HL L 395., 1989.12.30., 13. o. A legutóbb a 91/496/EGK irányelvvel (HL L 268., 1991.9.24., 56. o.) módosított irányelv (HL L 395., 1989.12.30., 13. o.).

(2) HL L 373., 1990. 12.31., 1. o. A legutóbb a 91/496/EGK irányelvvel (HL L 268., 1991.9.24., 56. o.) módosított irányelv (HL L 373., 1990.12.31., 1. o.).

II. FEJEZET

Szállítás és ellenőrzések a Közösség területén belül

3. cikk

(1) A tagállamok biztosítják, hogy:

- a) az állatok tagállamokon belüli, tagállamokból induló, illetve oda irányuló szállítása ezen irányelvvel, és
- az 1. cikk a) pontjában említett állatok tekintetében a melléklet I. fejezetének rendelkezéseivel,
  - az 1. cikk b) pontjában említett állatok tekintetében a melléklet II. fejezetének rendelkezéseivel,
  - az 1. cikk c) pontjában említett állatok tekintetében a melléklet III. fejezetének rendelkezéseivel,
  - az 1. cikk d) pontjában említett állatok tekintetében a melléklet IV. fejezetének rendelkezéseivel,
  - az 1. cikk e) pontjában említett állatok tekintetében a melléklet V. fejezetének rendelkezéseivel

összhangban kerül végrehajtásra;

- b) állatok csak abban az esetben szállíthatók, ha alkalmasak a tervezett utazásra, illetve ha az utazás közbeni és rendeltetési helyre történő megérkezéskori ellátásukról megfelelően gondoskodtak. Beteg vagy sérült állatok nem tekinthetők szállításra alkalmasnak. Ezt a rendelkezést azonban nem kell alkalmazni:
- i. a kis mértékben sérült vagy beteg állatokra, amelyek számára az utazás nem okoz szükségtelen szenvedést;
  - ii. az illetékes hatóság által jóváhagyott tudományos kutatások céljaira szállított állatokra;
- c) a szállítás közben megbetegedett vagy megsérült állatok a lehető legrövidebb időn belül elsősegélyben részesülnek; megfelelő állatorvosi ellátást kapnak, és ha szükséges kényszervágásukra kerül sor, olyan módon, amely nem okoz szükségtelen szenvedést.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjától eltérve a tagállamok engedélyezhetik az állatok sürgősségi állat-egészségügyi ellátás vagy kényszerű szállítás céljából történő szállítását, ezen irányelv követelményeinek nem megfelelő feltételek mellett is. A tagállamok biztosítják, hogy az ilyen szállítás csak abban az esetben engedélyezik, ha az nem jár az érintett állatok számára szükségtelen szenvedéssel vagy rossz bánásmóddal. Ha szükséges, e bekezdés alkalmazására különleges szabályokat kell elfogadni, a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően.

(3) Az (1) bekezdés a) és b) pontja, valamint ezen irányelv melléklete rendelkezéseinek sérelme nélkül a Tanács, a Bizottság javaslata alapján minősített többséggel eljárva megfelelő kiegészítő feltételeket állapít meg egyes állatfajták, például az egypatások, a vadon élő madarak és tengeri emlősök szállítására vonatkozóan, azok jólétének biztosítása érdekében.

E rendelkezések végrehajtásáig, a tagállamok, a Szerződés általános rendelkezéseire is figyelemmel, alkalmazhatják a vonatkozó nemzeti kiegészítő szabályokat.

4. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy az állatokat utazásuk teljes időtartama alatt a 90/425/EGK irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelően azonosítják és nyilvántartják, és a közösségi vagy nemzeti jogszabályok által előírt okmányok kísérik azokat, lehetővé téve az illetékes hatóság számára, hogy ellenőrizze:

- az állatok származását és tulajdonjogát,
- a kiindulási és rendeltetési helyet,
- az indulás napját és időpontját.

5. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy:

1. minden állatok szállítását nyereségszerzési céllal végző természetes vagy jogi személy:
  - a) nyilvántartásban szerepel oly módon, amely lehetővé teszi az illetékes hatóság számára ezen irányelv rendelkezései betartásának ellenőrzését;
  - b) ezen irányelv hatálya alá tartozó állatokat a mellékletben meghatározott feltételeknek megfelelő szállítóeszközök használatával szállít;
  - c) nem szállít, vagy szállítat állatot oly módon, amely az állatnak sérülést vagy szükségtelen szenvedést okoz.
2. az állat-fuvarozási vállalkozásért felelős személy:
  - a) a szállítást a szállított állatok megfelelő ellátásához szükséges ismeretekkel rendelkező személyzetre bizza;
  - b) a kiindulási helytől számított 24 órát meghaladó időtartamú utakra, figyelembe véve a rendeltetési helyet, útvonaltervet dolgoz ki – amely tartalmazza az összes megálló-

és átrakodóhelyet – ami biztosítja, hogy az állatok pihenetése, etetése és itatása, továbbá ha szükséges, kirakodása és elhelyezése ezen irányelv szállítandó állatfajta vonatkozó követelményeivel összhangban történik;

- c) képes igazolni, hogy figyelembe véve a szállított fajokat, és amennyiben az utazás 24 órát meghaladó időtartamú, intézkedéseket tettek az utazás alatt az állatok evési és ivási szükségletének kielégítésére, akkor is, ha a szállítón kívül álló okok miatt az útvonaltervet meg kell változtatni, vagy az utazást meg kell szakítani;
- d) biztosítja, hogy az állatokat – a szállítóeszközök vezetőinek szokásos pihenőidejétől eltekintve – késedelem nélkül rendeltetési helyükre szállítják;
- e) biztosítja, hogy az utazás során a szállítmányt a b) pontban említett útvonalterv eredeti példánya kíséresse, melyen a kiindulási helyet, az indulás napját és időpontját feltüntették;
- f) a fent említett útvonalterv egy másodpéldányát az illetékes hatóság által előírt időtartamon keresztül megőrzi, és az illetékes hatóság kérésére ellenőrzés céljából bemutatja;
- g) amennyiben az állatok kísérő nélkül utaznak, biztosítja, hogy a feladó az állatokat ezen irányelv rendelkezései szerint adja át szállításra, és az átvevő felkészült az állatok átvételére.

3. a 2. pontban említett felelős személy által előzetesen meghatározott megállóhelyeket az illetékes hatóság rendszeresen ellenőrzi.

6. cikk

(1) A 90/425/EGK irányelv a következőképpen módosul:

- a) az 1. cikk (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„Ezen irányelv nem érinti azon ellenőrzéseket, melyeket a tagállamnak a jogszabályok általános betartásáért felelős hatóságai nem-diszkriminatív jelleggel végeznek.”;
- b) Az A. melléklet 1. szakasza a következő hivatkozással egészül ki:

„A Tanács 1991. november 19-i 91/628/EGK irányelve az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról (HL L 340., 1991.12.11, 17. o.)”.

(2) A 90/425/EGK irányelv 3. cikkében említett bizonyítványokat illetve okmányokat ki kell egészíteni a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően, annak érdekében, hogy megfeleljenek ezen irányelv követelményeinek.

(3) A hatóságok közötti, ezen irányelv követelményeivel összhangban folytatott információcserét a 90/425/EGK irányelv 20. cikkében meghatározott számítógépes hálózatba (Animo), a harmadik országokból behozott állatokkal kapcsolatos információcserét pedig, a 91/496/EGK irányelv 12. cikke (4) bekezdésének megfelelően a Shift-programba kell integrálni.

E bekezdés alkalmazásának részletes szabályait a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

7. cikk

(1) A tagállamok biztosítják, hogy meghoznak minden szükséges intézkedést minden szállítás közbeni késedelem, illetve az állatok szenvedésének megelőzése, illetve minimálisra csökkentése érdekében olyan esetekben, amikor sztrájkok vagy egyéb előre nem látható körülmények ezen irányelv alkalmazását gátolják. Mindenek előtt különleges intézkedéseket hoznak a 91/496/EGK irányelv 6. cikkében említett kikötőkben, repülőtereken, vasútállomásokon, rendező-pályaudvarokon és állat-egészségügyi határ-állomásokon annak érdekében, hogy az állatok szállítását, ezen irányelv követelményeivel összhangban lévő feltételeknek megfelelően felgyorsítsák.

(2) Az egyéb közösségi állat-egészségügyi előírások sérelme nélkül az állatszállítmányok nem tartóztathatók fel szállítás közben, kivéve, ha az állatok kímélete miatt ez kifejezetten szükséges. Ha egy állatszállítmányt szállítás közben két órát meghaladó időtartamra tartóztatnak fel, megfelelő intézkedéseket kell hozni az állatok ellátására, és amennyiben szükséges, az állatok kirakodására és elhelyezésére.

8. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy a 90/425/EGK irányelvben meghatározott ellenőrzési elveknek és szabályoknak megfelelően az illetékes hatóságok ellenőrzik ezen irányelv előírásainak betartását, nem-diszkriminatív jelleggel vizsgálva:

- a) a rendeltetési helyre érkező szállítóeszközöket és állatokat;
- b) a szállítóeszközöket és az állatokat a piacokon, kiindulási helyeken, megálló- és átrakodóhelyeken;
- c) a kísérőokmányok adatait.

Továbbá, amennyiben egy tagállam illetékes hatósága olyan információ birtokába jut, amely alapján jogsértés gyanítható, ellenőrzéseket végezhet, amíg az állatszállítmány az érintett tagállam területén tartózkodik.

E cikk nem érinti a tagállamnak a jogszabályok általános betartásáért felelős hatóságai által nem-diszkriminatív jelleggel végzett ellenőrzéseket.

9. cikk

(1) Ha a szállítás során kiderül, hogy ezen irányelv rendelkezéseit nem tartják, vagy nem tartották be, azon hely illetékes hatósága, ahol ez megállapításra került, a szállítóeszközért felelős személytől megkövetelhet minden olyan intézkedést, amelyet az illetékes hatóság az érintett állatok kíméletének biztosítása céljából szükségesnek tart.

Az egyes esetek körülményeitől függően az ilyen intézkedés lehet:

- a) intézkedés az utazás befejezése, vagy az állatoknak a kiindulási helyre a lehető legközvetlenebb útvonalon történő visszajuttatása iránt, feltéve, hogy az ilyen intézkedés nem idézi elő az állatok szükségtelen szenvedését;
- b) intézkedés az állatok megfelelő elhelyezéséről és ellátásáról arra az időtartamra, amíg a probléma megoldást nyer;
- c) intézkedés az állatok fájdalommentes levágásáról. A levágott állatok tetemének elhelyezésére és felhasználására a 64/433/EGK irányelv ⁽¹⁾ rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Ha a szállítóeszközért felelős személy nem tartja be az illetékes hatóság utasításait, az utóbbi a szóban forgó intézkedéseket azonnal végrehajtja, és az ilyen intézkedések költségeit a megfelelő módon behajtja.

(3) Ezen irányelv nem érinti az illetékes hatóság határozataival szemben a tagállam hatályos jogában fennálló jogorvoslati jogokat.

A tagállamok illetékes hatóságai által hozott határozatokról és azok indoklásáról értesíteni kell a feladót vagy képviselőjét, valamint a küldő tagállam illetékes hatóságát.

A feladó vagy képviselője kérésére, az említett határozatokat és indoklásukat írásban továbbítani kell részére a rendeltetési hely szerinti tagállam hatályos joga szerint őt megillető jogorvoslati jogokra, valamint az alkalmazandó eljárásra és határidőkre vonatkozó részletes szabályokkal együtt.

Jogvita esetén azonban a két érintett fél megállapodhat abban, hogy a vitás kérdést legfeljebb egy hónapon belül egy a Bizottság által összeállított közösségi szakértők névsorában szereplő szakértő elé terjesztik.

A szakértőnek 72 órán belül kell véleményt nyilvánítnia. A közösségi állat-egészségügyi jogszabályok figyelembe vételével, a szakértői vélemény a felekre nézve kötelező.

⁽¹⁾ Módosította és egységes szerkezetbe foglalta a 91/497/EGK irányelv (HL L 268., 1991.9.24., 68. o.).

10. cikk

(1) A Bizottság szakértői, ezen irányelv egységes alkalmazásához szükséges mértékben, a tagállamok illetékes hatóságaival együttműködve helyszíni ellenőrzéseket hajthatnak végre. A tagállam, amelynek területén az ellenőrzéseket végrehajtják, a szakértőknek, feladataik teljesítéséhez minden szükséges segítséget megad. A Bizottság az ilyen ellenőrzések eredményeiről tájékoztatja a tagállamokat.

(2) E cikk alkalmazásának részletes szabályait a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

III. FEJEZET

Harmadik országból származó import

11. cikk

(1) A 91/496/EGK irányelvben meghatározott szabályokat kell alkalmazni, különösen az ellenőrzések megszervezése és nyomon követése tekintetében.

(2) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó élő állatok harmadik országból történő behozatala, tranzitforgalma, valamint a Közösség területére, illetve azon át történő szállítása csak abban az esetben engedélyezett, ha az exportőr, illetve az importőr írásban kötelezettséget vállal ezen irányelv követelményeinek betartására, és megteszi a teljesítésükhöz szükséges intézkedéseket.

(3) 1993. január 1-i hatállyal a 91/496/EGK irányelv 4. cikke (2) bekezdése d) pontjának első albekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„d) Az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról szóló 1991. november 19-i 91/628/EGK tanácsi irányelv (*) követelményei betartásának ellenőrzése.

(*) HL L 340., 1991.12.11., 17. o.”

(4) A 91/496/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében meghatározott bizonyítványokat, illetve okmányokat a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően ki kell egészíteni, ezen irányelv követelményeinek figyelembevételére érdekében.

Ezen rendelkezések elfogadásáig, a Szerződés általános szabályaira is figyelemmel, a vonatkozó nemzeti szabályokat kell alkalmazni.

IV. FEJEZET

Záró rendelkezések

12. cikk

A 89/608/EGK irányelvben ⁽¹⁾ meghatározott szabályokat és információs eljárásokat ezen irányelv céljaira megfelelően alkalmazni kell.

(1) HL L 351., 1989.12.2., 34. o.

13. cikk

(1) 1992. július 1. előtt a Bizottság, az Állat-egészségügyi Tudományos Bizottság véleménye alapján, adott esetben javaslatokkal kiegészített jelentést nyújt be az alábbiakról:

- a maximális utazási idők rögzítésének kérdése bizonyos állatfajták esetében,
- a melléklet I. fejezetének A.2.d) pontjában meghatározott időközök,
- az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott pihenőidő hossza,
- a bizonyos állatfajták szállítása esetén alkalmazandó rakodási sűrűségre vonatkozó követelmények,
- a követelmények, melyeket a szállítóeszközöknek bizonyos állatfajták szállítása tekintetében teljesíteniük kell.

A Tanács ezekről a javaslatokról minősített többséggel határoz.

(2) A 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően, és az Állat-egészségügyi Tudományos Bizottsággal való konzultációt követően, a Bizottság meghatározza az egyes állatfajták etetésével, itatásával, berakodásával, kirakodásával, valamint adott esetben, elhelyezésével kapcsolatos közösségi kritériumokat, melyeket a megállóhelyeknek teljesíteniük kell.

(3) Három évvel ezen irányelv rendelkezéseinek végrehajtása után, a Bizottság jelentést nyújt be a Tanácsnak a tagállamok által szerzett tapasztalatokról, különösen az (1) és (2) bekezdésben említett rendelkezésekkel kapcsolatban, adott esetben a szabályok módosítására vonatkozó javaslatokkal együtt, amelyekről a Tanács minősített többséggel határoz.

(4) Az (1) és (2) bekezdésben említett rendelkezések végrehajtásáig, a Szerződés általános szabályaira is figyelemmel, a vonatkozó nemzeti szabályokat kell alkalmazni.

14. cikk

Ezen irányelv mellékleteit a Tanács, a Bizottság javaslata alapján minősített többséggel módosíthatja, különösen azoknak a technológiai és tudományos haladáshoz való igazítása céljából.

15. cikk

A 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően, az 1. cikkben említett állatok szállítására vonatkozó, közösségi rendelkezések által meghatározott bizonyítványok vagy kísérőokmányok kiegészíthetők egy az illetékes hatóságtól származó, a 90/425/EGK irányelv 2. cikkének (6) bekezdése szerinti igazolással, amely igazolja, hogy ezen irányelv követelményeit betartották.

16. cikk

A (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatás alapján, a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően kell elfogadni az állatok szállítás közbeni kíméletére vonatkozó azon szabályokat, melyek a 90/675/EGK irányelv I. mellékletében említett területek egyes részein – beleértve a Spanyol Királyság esetében a Kanári-szigeteket – történő állatmozgásokra vonatkoznak, figyelembe véve az e területekre jellemző sajátos természeti adottságokat, különösen a Közösség szárazföldi területétől való távolságukat.

Évégett legkésőbb 1992. július 1-ig az érintett tagállamok benyújtják a Bizottságnak azokat a különleges szabályokat, amelyeket – tekintettel az adott régiók sajátos adottságaira – az állatok érintett területeken történő mozgatása során az állatok szállítás közbeni kímélete vonatkozásában be kell tartani.

17. cikk

(1) Amennyiben az e cikkben meghatározott eljárást kell alkalmazni, az ügyeket az elnök – saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam képviselőjének kérésére – késedelem nélkül a 68/361/EGK határozattal ⁽¹⁾ felállított Állat-egészségügyi Állandó Bizottság (a továbbiakban: bizottság) elé terjeszti.

(2) A Bizottság képviselője tervezetet nyújt be a bizottság számára a meghozandó intézkedésekről. A bizottság, az elnöke által az ügy sürgősségére tekintettel megállapított határidőn belül, véleményét nyilvánítja a tervezetről. A véleményt a Szerződés 148. cikkének (2) bekezdésében a Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján elfogadandó határozataira előírt többséggel kell meghozni. A bizottságban a tagállamok képviselőinek szavazatait az említett cikkben meghatározott módon kell súlyozni. Az elnök nem szavazhat.

(3) A Bizottság a tervezett intézkedéseket elfogadja, ha azok összhangban vannak a bizottság véleményével.

(4) Ha a tervezett intézkedések nincsenek összhangban a bizottság véleményével, vagy a bizottság nem nyilvánított véleményt, a Bizottság a meghozandó intézkedésekről haladéktalanul javaslatot terjeszt a Tanács elé. A Tanács minősített többséggel határoz.

Ha a javaslatnak a Tanács elé terjesztésétől számított három hónapos határidőn belül a Tanács nem döntött, a javasolt intézkedéseket a Bizottság fogadja el, kivéve, ha a Tanács az említett intézkedéseket egyszerű többséggel elvetette.

18. cikk

(1) A tagállamok megteszik a megfelelő különleges intézkedéseket ezen irányelv természetes vagy jogi személyek általi megsértésének szankcionálására.

(2) Ezen irányelv ismételt megsértése esetén, vagy olyan esetekben, amikor az irányelv megsértése az állatok súlyos szenvedését idézi elő, a tagállamok – az egyéb szankciók sérelme nélkül – intézkedéseket hozhatnak a megállapított szabálytalanságok megszüntetésére.

19. cikk

Ezen irányelvet a vámjogszabályokban előírt kötelezettségek sérelme nélkül kell alkalmazni.

20. cikk

A 77/489/EGK és a 81/389/EGK irányelv legkésőbb a 21. cikkben említett időpontig hatályát veszti.

21. cikk

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 1993. január 1-je előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) Amikor a tagállamok elfogadják az (1) bekezdésben említett intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

22. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1991. november 19-én.

a Tanács részéről

az elnök

P. BUKMAN

⁽¹⁾ HL L 255., 1968.10.18., 23. o.

MELLÉKLET

I. FEJEZET

HÁZIASÍTOTT EGYPATÁS ÁLLATOK, VALAMINT HÁZIASÍTOTT SZARVASMARHA-, JUH-, KECSKE- ÉS SERTÉSFÉLÉK**A. Általános rendelkezések**

1. Azok az állatok, amelyek valószínűsíthetően a szállítás időtartama alatt elleni fognak, vagy amelyek a szállítást megelőző 48 órában ellettek, illetve azon újszülött állatok, amelyek köldöke még nem gyógyult be teljesen, nem tekinthetők szállításra alkalmasnak.
2. a) Az állatoknak elegendő teret kell biztosítani, hogy természetes testtartásban állhassanak, és ha szükséges válaszfalakat kell alkalmazni az állatok szállítóeszköz mozgásával szembeni védelme érdekében. Ha az állatok védelmére vonatkozó különleges követelmények másként nem rendelik, az állatok számára a lefekvéshez elegendő helyet kell biztosítani.
- b) A szállítóeszközöknek és a konténereknek olyan kialakításúnak kell lenniük, és azokat úgy kell kezelni, hogy megvédjék az állatokat a zord időjárási viszonyokkal és az éghajlati viszonyok jelentős ingadozásával szemben. A szállítási körülményeknek és a szállított állatok fajának megfelelő szellőztetést és légherteret kell biztosítani.
- c) A szállítóeszközöknek és konténereknek könnyen takaríthatónak, szökésbiztosnak, és olyan kialakításúnak kell lenniük, illetve azokat úgy kell kezelni, hogy megakadályozzák az állatok sérülését és szükségtelen szenvedését, valamint biztosítsák szállítás közben az állatok védelmét. Az állatok szállításához használt konténereket élő állatok jelenlétére utaló jelzéssel kell ellátni, valamint jelezni kell az állatok elhelyezkedését. A konténereknek lehetővé kell tenni az állatok felügyeletét és ellátását, továbbá azt, hogy azokban az állatokat a szellőztetés akadályozása nélkül lehessen elhelyezni. Szállításuk és kezelésük során gondoskodni kell arról, hogy a konténerek mindig álló helyzetben legyenek, valamint azokat óvni kell az erős ütődésektől és rázkódástól.
- d) Szállítás közben az állatokat megfelelő időközönként meg kell etetni és itatni. Ez az időköz nem haladhatja meg a 24 órát az olyan különleges esetek kivételével, amikor az állatok érdekében, tekintettel a szállított állatok fajára, a használt szállítóeszközre és a kirakodási hely közelségére, legfeljebb 2 órával meghosszabbítható.
- e) Az egypatás állatokat a szállítás időtartamára kötőfékkal kell felszerelni. Ezt a rendelkezést betörtetlen csikók, illetve önálló bokszokban elhelyezett állatok szállítása esetében nem kell alkalmazni.
- f) Ha az állatokat megkötik, a köteleknek vagy az egyéb megkötésre használt eszközöknek elég erősnek kell lenniük ahhoz, hogy rendes szállítási körülmények között ne szakadjanak el, továbbá elég hosszúnak kell lenniük ahhoz, hogy szükség esetén az állatok lefekvését, etetését vagy itatását lehetővé tegyék, valamint olyan kivitelezésűeknek kell lenniük, hogy kizárják a fulladás vagy sérülés lehetőségét. Az állatokat tilos a szarvuknál vagy orrkarikánál fogva megkötni.
- g) Az egypatás állatokat külön rekeszekben vagy bokszokban kell szállítani, amelyeknek olyan kialakításúnak kell lenniük, hogy megvédjék az állatokat az ütődésektől. Az ilyen állatok azonban szállíthatók csoportokban is; ebben az esetben gondoskodni kell arról, hogy az egymással szemben ellenségesen viselkedő állatokat ne szállítsák együtt, illetve együtt szállításuk esetén hátsó lábaitak patkolatlanul kell hagyni.
- h) Egypatás állatok csak egyszintes szállítóeszközökön szállíthatók.
3. a) Ha egy szállítóeszközön különböző fajú állatokat szállítanak, azokat fajok szerint el kell különíteni, kivéve az együttélő állatokat, melyeknek az elkülönítés szenvedést okozna. Különleges intézkedéseket kell továbbá hozni az ugyanazon szállítmányon belül szállított, egymással szemben természetükénél fogva ellenségesen viselkedő állatok ellenséges reakcióinak elkerülése érdekében. Amennyiben különböző életkorú állatokat szállítanak ugyanazon szállítóeszközön, a felnőtt és a fiatal állatokat egymástól el kell különíteni; ezt a korlátozást azonban nem kell alkalmazni olyan esetekben, amikor anyaállatot szállítanak együtt szopós utódával. A nem ivartalanított felnőtt hím állatokat a nőstényektől elkülönítve kell szállítani. A felnőtt tenyészkánokat egymástól el kell különíteni. Ugyanez a rendelkezés alkalmazandó mének esetében is. Ezeket a rendelkezéseket nem kell alkalmazni, ha az állatokat együtt nevelték, vagy azok egymáshoz szoktak.
- b) Az állatok szállításához használt bokszokba tilos az állatok kíméletét veszélyeztető árukat berakodni.
4. Az állatok be- és kirakodásához megfelelő felszerelést, mint hidakat, rámpákat, vagy le- és feljárókat kell használni. E felszerelések padozatának olyan kialakításúnak kell lennie, hogy megelőzze az állatok elcsúszását, valamint azokat szükség esetén oldalirányú védelemmel kell ellátni. Szállítás közben az állatokat tilos gépi módon felfüggeszteni, illetve fejüknél, szarvuknál, lábuknál, farkuknál vagy gyapjuknál fogva felemelni vagy húzni. Továbbá, az elektromos ösztöke használatát, amíg lehetséges, mellőzni kell.

5. A szállítóeszközök, vagy konténerek padozatának elég erősnek kell lenni ahhoz, hogy a szállított állatok súlyát elbírja; csúszásgátló padlóburkolatot kell alkalmazni; ha rések vagy lyukak vannak a padozaton, azoknak teljesen simáknak kell lenniük, hogy megakadályozzák az állatok sérülését. A padozatot az ürülék felszívásához elegendő mennyiségű alommal kell befedni, kivéve ha ezt más, de legalább az előzővel azonos előnyököt nyújtó módon, vagy az ürülék rendszeres eltávolításával oldják meg.
6. Az állatok szállítás közben szükséges ellátásának biztosítására, az élőállat szállítmányokhoz kísérőt kell kijelölni, az alábbi esetek kivételével:
  - a) ha az állatokat biztonságos, megfelelően szellőztetett konténerekben szállítják, melyek, amennyiben szükséges, a tervezett szállítás időtartamának kétszeresére elegendő, felboríthatatlan adagolóokban tárolt élelmet és vizet tartalmaznak;
  - b) ha a szállító látja el a kísérő feladatait;
  - c) ha a feladó a megfelelő megállóhelyenként az állatok ellátására megbízottat jelölt ki.
7. a) A kísérő, vagy a feladó megbízottja gondoskodik az állatok ellátásáról, etetéséről, itatásáról és szükség esetén fejéséről.
  - b) A tejelő teheneket 12-15 órás időközönként meg kell fejni.
  - c) Ahhoz, hogy a kísérő a feladatait elláthassa, számára szükség esetén megfelelő világítást kell biztosítani.
8. Az állatokat kizárólag alaposan megtisztított, és adott esetben fertőtlenített szállítóeszközökbe lehet berakodni. Az elhullott állatokat, az almot és ürüléket a lehető legrövidebb időn belül el kell távolítani.

B. Vasúti szállításra vonatkozó különleges rendelkezések

9. Minden, állatok szállításához használt vasúti teherkocsit élő állatok jelenléte utaló jelzéssel kell ellátni, kivéve, ha az állatokat konténerekben szállítják. Ha kifejezetten állatszállítás céljára kialakított vasúti teherkocsik nem állnak rendelkezésre, az állatokat olyan fedett vasúti teherkocsikban kell szállítani, amelyek alkalmasak a nagy sebességű közlekedésre és megfelelő nagyságú szellőzőnyílásokkal, vagy olyan szellőztető berendezéssel rendelkeznek, mely alacsony sebesség mellett is hatékony. A vasúti teherkocsi belső falának fából, vagy egyéb alkalmas anyagból kell készülnie, amely teljesen sima, és megfelelő magasságban karikákkal vagy rudakkal ellátott, melyekhez az állatokat szükség esetén meg lehet kötni.
10. Ha az egyiptás állatokat, nem önálló bokszokban szállítják, azokat úgy kell megkötni, hogy valamennyien a jármű azonos oldala felé nézzenek, vagy egymással szemben álljanak. A csikókat, illetve a betörtlen állatokat azonban nem szabad megkötni.
11. A nagytestű állatokat olyan módon kell berakodni, hogy a kísérő közöttük mozoghasson.
12. Olyan esetekben, amikor a 3. a) pontnak megfelelően az állatokat el kell különíteni, azt – amennyiben elegendő hely áll rendelkezésre – az állatoknak a vasúti teherkocsi elkülönített részeiben történő megkötésével, vagy megfelelő válaszfalak alkalmazásával lehet elérni.
13. A vasúti szerelvények összeállításakor, és a vasúti teherkocsik minden egyéb mozgásakor meg kell tenni minden óvintézkedést, hogy az állatokat szállító vasúti teherkocsikat ne éri erős lökések.

C. Közúti szállításra vonatkozó különleges rendelkezések

14. A közúti járműveknek szökésbiztosnak, és olyan kialakításúnak kell lenniük, hogy biztosítsák az állatok biztonságát, valamint olyan tetővel kell rendelkezniük, amely az időjárási viszonyok ellen hatékony védelmet biztosít.
15. Az olyan nagytestű állatok szállításához használt járműveket, mely állatokat általában meg szoktak kötni, az állatok megkötésére szolgáló felszereléssel kell ellátni. Olyan esetekben, amikor a járművet meg kell osztani, merev szerkezetű válaszfalakat kell alkalmazni.
16. A járműveknek a 4. pont követelményeinek megfelelő felszerelést kell magukkal vinniük.

D. Vízi szállításra vonatkozó különleges rendelkezések

17. A hajóknak olyan felszerelésekkel kell rendelkezniük, amelyek biztosítják az állatok sérüléstől és szükségtelen szenvedéstől mentes szállítását.

18. Az állatokat tilos a nyílt fedélzeten szállítani, kivéve, ha azokat megfelelően biztosított konténerekben, vagy egyéb szerkezetben szállítják, melyet az illetékes hatóság jóváhagyott, és amely megfelelően véd a víztől, valamint az időjárás hatásaitól.
19. Az állatokat meg kell kötni, vagy ketrecekben, illetve konténerekben kell megfelelő módon elhelyezni.
20. Az állatok elhelyezésére szolgáló minden ketrec, konténer vagy jármű megközelíthetőségét megfelelő átjárókkal kell biztosítani. Megfelelő világítást kell biztosítani.
21. A szállított állatok számát és a hajóút időtartamát figyelembe véve, elegendő létszámú kísérőt kell alkalmazni.
22. A hajó minden olyan részét, ahol állatokat helyeznek el, higiénikus állapotban kell tartani és gondoskodni kell a vízelvezetéséről.
23. A hajón az illetékes hatóság által jóváhagyott, az állatok esetleges kényszervágására alkalmas felszerelést kell tartani.
24. Az állatok szállítására használt hajót a hajóút megkezdése előtt, a szállított állatok fajtát, számát és a hajóút időtartamát figyelembe véve elegendő itatóvízkészlettel – amennyiben a hajó nincs felszerelve annak előállítására alkalmas rendszerrel – és megfelelő takarmánnyal kell ellátni.
25. Rendelkezéseket kell hozni a hajóút során a beteg vagy sérült állatok elkülönítésére, valamint szükség esetén az elsősegély nyújtására.
26. a) Ha az állatokat a hajó fedélzetén vasúti teherkocsikban szállítják, különös gondot kell fordítani arra, hogy az állatok számára az út teljes időtartama alatt a megfelelő szellőztetés biztosított legyen. A 17.–19. pont rendelkezéseit nem kell alkalmazni a komphajók, vagy hasonló hajók fedélzetén vasúti teherkocsikba, vagy közúti járművekbe berakodott állatok szállítására esetében.
  - b) Ha az állatokat a hajó fedélzetén közúti járművekben szállítják, a következő intézkedéseket kell alkalmazni:
    - i. az állatok bokszeit megfelelően kell rögzíteni a járműhöz; a járművet és az állatok bokszeit megfelelő megkötésre szolgáló felszereléssel kell ellátni, amelyekkel azok szilárdan a hajóhoz rögzíthetők. Ro-ro hajók fedett fedélzetén a szállított járművek számának megfelelő szellőztetést kell biztosítani. Lehetőség szerint, az állatok szállításához használt járművet a friss levegőt bevezető nyílás közelében kell elhelyezni;
    - ii. az állatok bokszeit megfelelő szellőztetését kellő számú szellőzőnyílással vagy más eszközzel kell biztosítani, figyelemmel arra, hogy a hajó zárt járműfedélzetén a levegőáramlás korlátozott mértékű. Az állatok bokszeit belsejében és annak minden szintjén elegendő helynek kell lennie, annak biztosítására, hogy a természetes testtartásban álló állatok felett megfelelő legyen a szellőztetés;
    - iii. az állatok bokszeit minden részéhez biztosítani kell a közvetlen megközelítés lehetőségét, hogy az út során az állatok szükség szerinti ellátása, etetése, itatása elvégezhető legyen.

E. Légi szállításra vonatkozó különleges rendelkezések

27. Az állatokat a fajnak megfelelő konténerekben, ketrecekben vagy rekeszekben kell szállítani, melyek megfelelnek legalább az IATA élő állatokra vonatkozó legújabb rendelkezéseinek.
28. A túlzottan magas vagy alacsony fedélzeti hőmérséklet kialakulásának elkerülése érdekében – figyelemmel az állatok fajára – óvintézkedéseket kell tenni. Továbbá, meg kell akadályozni a légnyomás nagymértékű ingadozását.
29. A teherszállításra használt légi járműveken az illetékes hatóság által jóváhagyott, az állatok esetleges kényszervágására alkalmas felszerelést kell tartani.

II. FEJEZET

BAROMFIK, HÁZIMADARAK ÉS HÁZINYULAK

30. A baromfik, házimadarak és házinyulak szállítására az I. fejezet következő rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni: 2. a), b) és c) pont, 3., 5., 6., 8., 9., és 13. pont, 17.- 22. pont, 24. és 26.- 29. pont.

31. Kielégítő mennyiségű megfelelő élelemről és ivóvízről kell gondoskodni, kivéve:
- i. ha az út időtartama – a be- és kirakodás időtartama nélkül – 12 óránál rövidebb;
  - ii. az összes baromfifaj napos egyedeinek 24 óránál rövidebb szállítása esetén, feltéve, hogy az út a kikeléstől számított 72 órán belül befejeződik.

III. FEJEZET

HÁZIMACSKÁK ÉS KUTYÁK

32. Az 1. cikk (2) bekezdése a) pontjának sérelme nélkül a házimacskák és kutyák szállítására az I. fejezet következő rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni: 1. pont, 2. a), b) és c) pont, 3., 5., 6. pont, 7. a) és c) pont, 8., 9., 12., 13., 15. és 17.–29. pont.
33. A szállított állatokat legalább 24 óras időközönként meg kell etetni, és legalább 12 óras időközönként meg kell itatni. Az etetésről és itatásról egyértelmű írásbeli utasításokban kell rendelkezni. Az ivarzó nőtényeket a hímeiktől el kell különíteni.

IV. FEJEZET

EGYÉB EMLŐSÖK ÉS MADARAK

34. a) E fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni azon emlősök és madarak szállítására, amelyek nem tartoznak az előző fejezetek rendelkezéseinek hatálya alá.
- b) Az e fejezet hatálya alá tartozó fajok szállítására az I. fejezet következő rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni: 1. pont, 2. a), b), c) pont, 3. b) pont, 4., 5., 6. pont, 7. a) és c) pont, 8., 9. pont és 13.- 29. pont.
35. A 3. cikk (1) bekezdése b) pontjának sérelme nélkül, csak szállításra alkalmas és jó egészségi állapotban lévő állatok szállíthatók. A nyilvánvalóan előrehaladott vemhességű, vagy a közelmúltban ellett állatok, továbbá az önálló táplálkozásra képtelen, nem az anyaállattal együtt szállított kölykök nem tekinthetők szállításra alkalmasnak. E rendelkezések alól kivételes körülmények között kivétel tehető, amennyiben az állatok érdekében szükséges, hogy olyan helyre szállítsák azokat, ahol megfelelő kezelésben részesülhetnek.
36. Nyugtatószer kizárólag kivételes körülmények között, és kizárólag állatorvos közvetlen felügyelete mellett alkalmazható. A nyugtatószer alkalmazására vonatkozó adatok az állatot a rendeltetési helyig kísérik.
37. Az állatok kizárólag megfelelően kialakított szállítóeszközökben szállíthatók, amelyet szükség esetén megfelelő jelzéssel kell ellátni, mely utal arra, hogy az állat vad, ijedős, vagy veszélyes. Mindezekon túlmenően az állat etetéséről, itatásáról és esetleges különleges ellátásáról egyértelmű írásbeli utasításokban kell rendelkezni.
- A CITES hatálya alá tartozó állatokat a CITES „Íránymutatás a vadon élő állatok és növények szállításához és szállításra való előkészítéséhez” legújabb rendelkezéseinek megfelelően kell szállítani. Légi szállítás esetében az állatokat legalább az IATA élő állatok szállítására vonatkozó legújabb szabályainak megfelelően kell szállítani. Az állatokat a lehető leghamarabb kell eljuttatni a rendeltetési helyükre.
38. Az e fejezet hatálya alá tartozó állatokat a 37. pontban említett utasításoknak és iránymutatásoknak megfelelően kell ellátni.
39. Az állatok számára a szállítás megkezdését megelőzően az alkalmazkodáshoz megfelelő időt kell biztosítani, és ha szükséges, az állatokat fokozatosan kell behajtani a konténerbe.
40. Különböző fajú állatokat tilos ugyanabban a konténerben elhelyezni. Továbbá tilos olyan egy fajhoz tartozó állatokat ugyanabban a konténerben elhelyezni, melyek egymással szemben ellenségesen viselkedhetnek.
41. Szarvasfélék nem szállíthatók közvetlenül az agancsuk váltását követő időszakban.
42. A madarakat félhomályban kell tartani.

43. A 3. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározandó különleges intézkedések sérelme nélkül, a tengeri emlősök képzett kísérő folyamatos figyelmét igényelik. A konténereket nem szabad egymásra rakodni.
44. a) A kielégítő mértékű levegőáramlás mindenkori biztosítása érdekében a konténer falain lévő megfelelő méretű lyukakon keresztül többszellőzést kell biztosítani. Ezeknek a lyukaknak olyan méretűnek kell lenniük, hogy az állatok ne érhessék el a konténert kezelő személyeket, és saját magukban se tehessenek kárt.
- b) A konténerek falaira, tetejére és aljára távtartó rudakat kell szerelni annak érdekében, hogy a szabad levegőáramlás a rakomány egymásra rakódásakor vagy szoros elhelyezésekor is biztosított legyen.
45. Az állatokat tilos élelmiszerek közelében, vagy olyan helyeken elhelyezni, ahol illetéktelen személy hozzájuk férhet.

V. FEJEZET

EGYÉB GERINCES ÁLLATOK ÉS HIDEGVÉRŰ ÁLLATOK

46. Az egyéb gerinces állatokat és hidegvérű állatokat az érintett fajoknak különösen a hely, szellőzés, hőmérséklet és biztonsági követelmények szempontjából megfelelő konténerekben és körülmények között, elegendő víz- és oxigén-utánpótlás biztosítása mellett kell szállítani. A CITES hatálya alá tartozó állatokat a CITES „Iránymutatás a vadon élő állatok és növények szállításához és szállításra való előkészítéséhez” rendelkezéseinek megfelelően kell szállítani. Légi szállítás esetében az állatokat legalább az IATA élő állatok szállítására vonatkozó legújabb szabályainak megfelelően kell szállítani. Az állatokat a lehető leghamarabb kell a rendeltetési helyükre eljuttatni.
-